

Tp. Hồ Chí Minh, ngày 9 tháng 6 năm 2025

BÀI KIỂM TRA QUÁ TRÌNH

Môn: Phương pháp tư duy pháp lý

Lớp: 5D31-LKT6

Họ và tên: Trần Anh Mỹ

CÂU HỎI:

Anh, chị hãy vận dụng phương pháp tư duy pháp lý hiện đại để làm rõ nền Kinh Tế thị trường định hướng Xã hội chủ nghĩa (XHCH) của nước ta hiện nay?

BÀI LÀM:

I. Mở đầu:

Trong bối cảnh đổi mới toàn diện đất nước, Đảng và Nhà nước Việt Nam đã xác định rõ mô hình phát triển là nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa. Đây là một mô hình đặc thù, kết hợp giữa quy luật khách quan của kinh tế thị trường với định hướng, dẫn dắt của Nhà nước nhằm đảm bảo công bằng, tiến bộ xã hội. Để hiểu và làm rõ mô hình này dưới góc nhìn pháp lý, cần vận dụng các phương pháp tư duy pháp lý hiện đại, bao gồm tư duy hệ thống, tư duy phản biện, tư duy phân tích - tổng hợp, và tư duy định chuẩn.

II. Nội dung:

1. Tư duy hệ thống: Nhìn nhận nền kinh tế thị trường định hướng XHCN như một chỉnh thể thống nhất.

- Nền kinh tế thị trường định hướng XHCN là một hệ thống gồm nhiều yếu tố: nhà nước pháp quyền XHCN, các thành phần kinh tế đa dạng, cơ chế thị trường, và các thiết chế bảo đảm công bằng xã hội.

- Tư duy hệ thống giúp xác định vai trò pháp luật như cầu nối giữa lý luận và thực tiễn, bảo đảm vận hành đồng bộ giữa thị trường và định hướng XHCN. Ví dụ:

Luật Doanh nghiệp, Luật Cạnh tranh, Luật Đầu tư cùng tồn tại với Luật Bảo hiểm xã hội, Luật Lao động để vừa thúc đẩy kinh tế, vừa bảo vệ người yếu thế.

2. Tư duy phân tích - tổng hợp: Làm rõ mối quan hệ giữa thị trường và định hướng XHCN.

- Phân tích: Kinh tế thị trường hoạt động dựa trên cung cầu, cạnh tranh và lợi nhuận. Trong khi đó, định hướng XHCN nhấn mạnh tới công bằng, phát triển bền vững và quyền con người.

- Tổng hợp: Luật pháp phải điều tiết để đảm bảo hài hòa hai yếu tố này. Ví dụ: Việc ban hành Luật Đất đai mới phải dung hòa giữa lợi ích của nhà đầu tư và người dân bị thu hồi đất; hay pháp luật về thương mại điện tử cần bảo vệ cả quyền kinh doanh và quyền riêng tư cá nhân.

3. Tư duy phản biện: Đặt câu hỏi và thách thức các giả định pháp lý

- Một câu hỏi quan trọng: Làm sao đảm bảo cơ chế thị trường hoạt động hiệu quả mà không làm gia tăng bất bình đẳng?

- Pháp luật phải được thiết kế linh hoạt nhưng có giới hạn. Ví dụ: Nhà nước không thể can thiệp quá sâu làm méo mó thị trường, nhưng cũng không thể buông lỏng để các tập đoàn thao túng. Điều này đòi hỏi pháp luật phải có các công cụ như luật cạnh tranh, phòng chống độc quyền, cơ chế kiểm soát quyền lực của Nhà nước.

4. Tư duy định chuẩn (normative thinking): Xác định giá trị pháp lý cốt lõi

- Pháp luật trong nền kinh tế thị trường định hướng XHCN phải phản ánh các giá trị như: bình đẳng, tôn trọng quyền con người, phát triển bền vững, và đoàn kết dân tộc.

- Ví dụ: Luật pháp về thuế không chỉ mang tính kỹ thuật mà còn thể hiện nguyên tắc “người có thu nhập cao phải đóng góp nhiều hơn cho xã hội”.

III. Kết luận:

Việc vận dụng phương pháp tư duy pháp lý hiện đại giúp nhìn nhận một cách toàn diện và sâu sắc về mô hình kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam. Pháp luật không chỉ là công cụ điều chỉnh hành vi mà còn là nền tảng của sự phát triển kinh tế đi đôi với công bằng xã hội. Trong tương lai, tư duy pháp lý

hiện đại cần tiếp tục được phát huy để thích ứng với các thách thức như chuyển đổi số, kinh tế xanh, và hội nhập quốc tế.

- HẾT -